

ГЕОГРАФІЧНІ НАУКИ

Крамаренко О.Ю.

учень,

Науковий керівник: Пісковець О.В.

кандидат економічних наук, вчитель географії,

Бородянський заклад загальної середньої освіти I-II ступенів

ОСОБЛИВОСТІ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Розвиток туристичної галузі сьогодні є надзвичайно актуальним, оскільки туризм є одним із важливих чинників виходу економіки України з кризи, стабільного і динамічного збільшення надходжень до бюджету, позитивного впливу на стан справ у багатьох галузях народного господарства, підвищення зайнятості населення, розвитку у ринкових відносинах.

Стан та рівень розвитку туризму в Україні суттєво впливає на такі сектори економіки, як транспорт, торгівля, зв'язок, будівництво, сільське господарство, виробництво товарів народного споживання, і є одним із найбільш перспективних напрямків структурної перебудови економіки.

Туризм України складається з наступних видів: дитячий; молодіжний; сімейний; для осіб похилого віку; для інвалідів; культурно-пізнавальний; лікувально-оздоровчий; спортивний; релігійний; екологічний (зелений); сільський; підводний; гірський; пригродницький; мисливський; автомобільний; самодіяльний [1].

Територія України сприятлива для розвитку туризму, завдяки наявним природним умовам, історико-культурним, матеріальним та людським ресурсам. Україна має одне з провідних місць по кількості лісових насаджень у Європі. Для туризму велику цінність мають ландшафти, завдяки своїм оздоровчим та пізнавальним властивостям, вони включають рельєф, краєвиди та печери.

Одне із ключових питань, яке потребує вирішення – це питання оптимізації взаємодії туризму і культури як на рівні центральних органів влади, так і на місцях.

Координація стратегічного розвитку культурної сфери і туризму на місцях повинна привести до більш тісної співпраці місцевої влади і реального бізнесу у вирішенні конкретних завдань по збереженню культурної спадщини, впровадження в практику діяльності музеїв, національних заповідників передової менеджерської практики, орієнтації

для роботи в ринкових вимірах і координації діяльності з суб'єктами туристичної індустрії.

Перспективний розвиток туризму в Україні суттєво вплине на зайнятість населення. В Україні найбільш активна частина населення від 30 до 40 років, на відміну від економічно розвинених країн, де люди старшої вікової групи (55-60 років) відіграють все більш важливу роль у міжнародному туризмі.

Особливістю туризму України є те, що одним із найважливіших чинників, що впливає на розвиток як внутрішнього, так і міжнародного туризму, є добробут населення. Існує чіткий зв'язок між тенденцією розвитку туризму, загальним економічним розвитком і особистими доходами громадян. Туристичний ринок дуже відчутний до змін в економіці.

За досліджувані роки кількість туристів, обслугованих туроператорами та турагентами за видами туризму має тенденцію до збільшення. Якщо в 2000 році кількість туристів становила 2013998 осіб, то в 2019 році даний показник збільшився до 6132097 осіб. Тенденція збільшення спостерігається як за внутрішніми групами туристів, так і за іноземними групами туристів [2].

Стосовно кількості колективних засобів розміщування в Україні, то у 2019 році ситуація має наступний вигляд. Загальна кількість колективних засобів розміщування становить 5335 одиниць, в тому числі готелі та аналогічні засоби розміщування – 3165 одиниць, а інші засоби розміщування становлять 2170 одиниць [3].

Кількість колективних засобів розміщування юридичних осіб та відокремлених підрозділів юридичних осіб становить 1626 одиниць, в тому числі готелі та аналогічні засоби розміщування – 792 одиниці, а інші засоби розміщування становлять 834 одиниці. Кількість колективних засобів розміщування фізичних осіб-підприємців (за оцінкою) становить 3709 одиниць, в тому числі готелі та аналогічні засоби розміщування – 2373 одиниці, а інші засоби розміщування становлять 1336 одиниць [3].

Аналізуючи наведені дані, відмітимо, що кількість колективних засобів розміщування фізичних осіб-підприємців переважає кількість колективних засобів розміщування юридичних осіб та відокремлених підрозділів юридичних осіб вдвічі.

Розподіл видів туризму в регіонах України має наступний вигляд: діловий – 3,84%, зелений – 21,8%, екологічний – 6,4%, культурно-пізнавальний – 21,8%, освітній – 3,84%, подієвий – 5,12%, рекреаційний – 21,8%, релігійний – 3,84%, спортивний – 11,5%. Найбільш поширеними видами туризму є зелений, рекреаційний, культурно-пізнавальний. Важливо підкреслити внутрішній перспективний характер споживання туристичного продукту за даними видами. Дані види здатні створити

альтернативу як для імпортного туристичного продукту так і для внутрішнього. Позитивні результати будуть залежати від зваженої державної політики, в основі якої буде лежати співпраця з національними туристичними підприємствами, зміцнення матеріально-технічної бази туристичних ресурсів та якісне просування національного туристичного продукту [4].

Згідно з результатами кластерного аналізу, за кількістю іноземних туристів можна виокремити три групи регіонів України. Перший кластер утворюють м. Севастополь, м. Київ і Автономна республіка Крим, які є найбільш туристично привабливими для іноземних туристів і мають значний туристичний потенціал. До другого кластера доцільно віднести Запорізьку, Львівську та Одеську області, які відомі своїми рекреаційно-оздоровчими ресурсами, що приваблюють не лише українських туристів, а й іноземних. До третього кластера належить решта регіонів України, які є менш привабливі для іноземних туристів. Можна припустити, що сильною стороною першого й другого кластерів є історико-архітектурна спадщина, кліматичні та рекреаційні особливості тощо.

Також необхідно врахувати те, що Київ є столицею України і це збільшує його можливості займати чільні позиції у першому кластері, додавши до рекреаційних особливостей ще й професійно-діловий туризм. Таким чином, перших два кластери мають найбільш привабливі умови для розвитку широкого комплексу надання туристичних послуг, тобто туристичного продукту [5].

Туристична галузь України має великий потенціал та знаходиться на висхідній траєкторії розвитку. Туризм України визначається високими темпами зростання туристичних потоків і позитивними структурними трансформаціями. Україна, володіючи численними історичними та культурними цінностями, унікальними рекреаційними ресурсами, зможе досягти значного економічного ефекту в туристичному бізнесі. Основою такого розвитку є ефективні інвестиції та державна підтримка, яка буде враховувати як регіональні особливості і проблеми так і цілі національної стратегії розвитку безперечно буде забезпечувати підвищення конкурентоспроможності українського туристичного продукту.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про туризм» від 05.09.1995 р. // Відомості Верховної Ради. – 1995. – № 31 (324/95-ВР, редакція від 16.10.2020, підстава – 124-ІХ). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Статистичні дані про кількість туристів, обслужених туроператорами та турагентами, за видами туризму за 2000–2019 роки. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/tyr/tyr_u/potoki2006_u.htm

3. Основні показники діяльності колективних засобів розмішування в Україні у 2019 році (з урахуванням діяльності фізичних осіб-підприємців). URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/tyr/kol_zas_ukr/kol_zas_rozm_2020_u.htm

4. Коржилов Л.І. Туризм в Україні. Класифікація ти види. *Ефективна економіка* : наук.-практ. журн. Київ, 2014. Вип. 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=8&w=%D0%9B.%D0%86.%D0%9A%D0%BE%D1%80%D0%B6%D0%B8%D0%BB%D0%BE%D0%B2>

5. Мельниченко О.А., Шведун В.О. Особливості розвитку індустрії туризму в Україні : монографія. Харків : Вид-во НУЦЗУ, 2017. 153 с. URL: <http://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/17694/1/%D0%9E%D0%A1%D0%9E%D0%91%D0%9B%D0%98%D0%92%D0%9E%D0%A1%D0%A2%D0%86%20%D0%A0%D0%9E%D0%97%D0%92%D0%98%D0%A2%D0%9A%D0%A3%20%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC%D1%83.pdf>